

نامه به سردبیر: فرصت‌های دوران کرونا و پساکرونا برای ایران

علی اکبر حق دوست^۱ رضا دهنویه^۲ کیهان سجادی^۳ خلیل کلوانی^{۴*}

۱. دکترای تخصصی، اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی، آمار زیستی و بهداشتی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و عفونت‌های آمیزشی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۲. دکترای تخصصی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات آینده‌نگری و نوآوری در سلامت، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۳. کارشناسی‌ارشد، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات آینده‌نگری و نوآوری در سلامت، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۴. دانشجوی دکتری تخصصی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات دانشجویی، مرکز تحقیقات مدیریت و رهبری در آموزش، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

چکیده

سلامتی فقط شامل بعد زیست‌شناختی نیست، بلکه دارای ابعاد مختلفی نظیر ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی می‌باشد (۱). به همین دلیل مدیریت کووید-۱۹ در تمامی کشورها تحت تأثیر تمامی این عوامل قرار دارد. این عوامل از یک طرف هم می‌توانند یک مزیت باشند و هم یک تهدید محسوب شوند (۲). توانایی بسیاری از کشورها جهت مقابله با کووید-۱۹ به چالش کشیده شده است و این بحران تأثیرات زیادی را در سراسر دنیا گذاشته است. چالش‌های اقتصادی، بیکاری، اختلال در ارائه خدمات آموزشی و نیز مسایل اجتماعی از جمله این موارد هستند. هم‌زمان با اپیدمی کووید-۱۹، اعمال تحریم علیه ایران باعث افزایش تهدیدها نیز شده است (۳). در کنار همه این تهدیدها، فرصت‌های خوبی نیز برای کشورها به وجود آمده است. تا به حال مطالعه‌ای در این بخش صورت نگرفته است و با شناخت این فرصت‌ها، شانس مناسبی برای موفقیت و عبور از این بحران فراهم می‌شود. لذا این مقاله به دنبال ارائه فرصت‌های دوران کرونا و پساکرونا می‌باشد که در هفت حیطه اصلی شامل حیطه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، پزشکی، علم و فناوری و زیست محیطی طبقه‌بندی شده‌اند.

کلیدواژه‌ها: کووید-۱۹، ویروس کرونا، فرصت، ایران

نوع مقاله: نامه به سردبیر

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۱۳ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۰۳

ارجاع: علی اکبر حق دوست، رضا دهنویه، کیهان سجادی، خلیل کلوانی، فرصت‌های دوران کرونا و پساکرونا برای ایران. طب پیشگیری. ۱۴۰۰؛ ۲۸(۲): ۳-۱.

مقدمه

سلامتی فقط شامل بعد زیست‌شناختی نیست، بلکه دارای ابعاد مختلفی نظیر ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی می‌باشد (۱). به همین دلیل مدیریت کووید-۱۹ در تمامی کشورها تحت تأثیر تمامی این عوامل قرار دارد. این عوامل از یک طرف هم می‌توانند یک مزیت باشند و هم یک تهدید محسوب شوند (۲). توانایی بسیاری از کشورها جهت مقابله با کووید-۱۹ به چالش کشیده شده است و این بحران تأثیرات زیادی را در سراسر دنیا گذاشته است. چالش‌های اقتصادی، بیکاری، اختلال در ارائه خدمات آموزشی و نیز مسایل اجتماعی از جمله این موارد هستند. هم‌زمان با اپیدمی کووید-۱۹، اعمال تحریم علیه ایران باعث افزایش تهدیدها نیز شده است (۳). در کنار همه این تهدیدها، فرصت‌های خوبی نیز برای کشورها به وجود آمده است. تا به حال مطالعه‌ای در این بخش صورت نگرفته است و با شناخت این فرصت‌ها، شانس مناسبی برای موفقیت و عبور از این بحران فراهم می‌شود. لذا این مقاله به

سلامتی فقط شامل بعد زیست‌شناختی نیست، بلکه دارای ابعاد مختلفی نظیر ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی می‌باشد (۱). به همین دلیل مدیریت کووید-۱۹ در تمامی کشورها تحت تأثیر تمامی این عوامل قرار دارد. این عوامل از یک طرف هم می‌توانند یک مزیت باشند و هم یک تهدید محسوب شوند (۲). توانایی بسیاری از کشورها جهت مقابله با کووید-۱۹ به چالش کشیده شده است و این بحران تأثیرات زیادی را در

نویسنده مسئول: خلیل کلوانی، دانشجوی دکتری تخصصی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مرکز تحقیقات دانشجویی، مرکز تحقیقات مدیریت و رهبری در آموزش، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

ORCID: 0000-0002-7869-7931

پست الکترونیکی: modirtb2med@gmail.com

تلفن: ۹۸۹۳۳۲۵۹۳۲۹+

بازنگری و تغییر نظام آموزش و کوریکولوم رشته‌ها، کسب تجربه‌هایی در عرصه آموزش مجازی، ایجاد فرصتی برای پیشرفت‌های فناوری‌های دیجیتالی بهداشت، ایجاد و توسعه پزشکی تلفنی، رواج بیشتر استفاده از گایدلاین‌ها، فرصتی مناسب برای انتقال تجربه و در معرض قرار دادن دانشجویان در مقابل شرایط بحرانی، افزایش مراقبت در منزل، افزایش احساس نیاز به فناوری‌های نوین اطلاعاتی، کاهش شیوع بیماری‌های واگیر دیگر مثل سرماخوردگی، افزایش رعایت بهداشت فردی، کاهش تقاضای القایی، افزایش توان ارتباطات بین بخشی حوزه سلامت، افزایش قدرت بخش سلامت برای چانه‌زنی و جذب منابع.

۶) **علم و فناوری:** الکترونیکی شدن برخی فرآیندها، پیشرفت در برخی رشته‌های علوم پزشکی، ساخت تجهیزات جدید، استفاده از رشته‌های دیگر مثل ریاضی و اپیدمیولوژی در طراحی مدل‌سازی و تخمین زمان‌های اتمام پاندمی.

۷) **زیست محیطی:** کاهش آلودگی هوا، کاهش دمای زمین، کاهش وقوع زمین‌لرزه، احیای جنگل‌ها، بهبود وضعیت حیات وحش.

برای مقابله با تهدیدهای اپیدمی کرونا، باید ضمن شناخت تهدیدهای این بحران، فرصت‌های به وجود آمده نیز به موقع تشخیص داده شود و تعاملی سازنده بین سازمان‌های دولتی، خصوصی، بین‌المللی، سازمان‌های مردم‌نهاد و مردم ایجاد شود.

دنبال آرایه فرصت‌های دوران کرونا و پساکرونا می‌باشد که در ۷ حیطه اصلی شامل حیطه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، پزشکی، علم و فناوری و زیست محیطی طبقه‌بندی شده‌اند.

۱) **سیاسی:** کم‌رنگ شدن تحریم‌ها، ارتقاء جایگاه سازمان بین‌المللی و سازمان بهداشت جهانی، بستن عهدنامه‌ها بین کشورها جهت شفافیت اطلاعات، اتحاد بیشتر کشورها در مورد نگرانی‌های جهانی مثل گرم شدن زمین، به وجود آمدن رکود بین‌المللی، اتخاذ سیاست پولی انبساطی و بالا رفتن تورم جهانی، کاهش هژمونی آمریکا، کاهش حمایت‌های اروپا و آمریکا از عربستان و جبهه عربستان، کاهش سیاست خصمانه سیاسی و اقتصادی بر علیه ایران.

۲) **اقتصادی:** اتخاذ شیوه‌های مدیریت ارزان و کارا، صادرات و پیدا کردن جایگاه‌های بهتر در صنعت و شرکت‌های دانش‌بنیان در عرصه اقتصاد جهانی، تغییر برخی کسب و کارها و مشاغل، توسعه استارت‌آپ‌ها، کاهش استفاده از اسکناس و کاهش فرسودگی اسکناس و در نتیجه کاهش هزینه چاپ، شتاب گرفتن دولت الکترونیک، رونق کسب و کارهای مرتبط با محصولات بهداشتی، پشتیبانی از فناوری‌ها و حرکت به سمت انقلاب صنعتی چهارم، فرصت مناسب برای عقد قراردادهای بین‌المللی تجاری خاص، توسعه فروشگاه‌های مجازی.

۳) **فرهنگی:** افزایش نوع‌دوستی، افزایش تولیدات فرهنگی، افزایش اعتماد عمومی به محصولات داخلی، احیای صنایع دستی و تولیدات خانگی.

۴) **اجتماعی:** افزایش سرمایه اجتماعی، اتحاد ملی، بالا رفتن شأن و منزلت جامعه‌ی پزشکی و به وجود آمدن کمپین‌ها.

۵) **پزشکی:** افزایش رفتار سلامت محور مردم، کشف برخی نقاط ضعف و اشکالات در مدیریت و سیستم تکنولوژی اطلاعات نظام سلامت، به وجود آمدن احساس نیاز به یک نظام‌نامه در مرکز مدیریت بیماری‌ها و تقویت ساختارهای آن، جبران عقب‌افتادگی و کمبود نیروهای انسانی، احساس نیاز در

References

1. Yazdi Feyzabadi V, Mehrollhassani M, Emami M, Khosravi S. A review of approaches to conceptualize health and its determinants: From biomedical approach to one health initiative. IRJE. 2018; 13 (Special Issue):145-54. [Persian]
2. Rassouli M, Ashrafizadeh H, Shirinabadi Farahani A, Akbari ME. COVID-19 management in Iran as one of the most affected countries in the world: Advantages and weaknesses. Front Public Health. 2020; 8:510. DOI: 10.3389/fpubh.2020.00510
3. Dennis MJ. The impact of COVID-19 on the world economy and higher education. Enroll Manag Rep. 2020; 24(9):3-3. DOI: 10.1002/emt.30720